

Styrelsemöte i Svartåns vattenråd 15 januari 2020

Plats: Harakers bygdegård

Namn	Närvaro	Styr.	
Per Aldén (ordf.)	x	Ord.	per.alden@nybyel.se
Susanna Hansen (sekr. kassör)	x	Ord.	susanna.hansen@vasteras.se
Kent Ragnarsson		Ord.	kent.ragnarsson@outlook.com
Johan Södereng (vice ordf.)		Ord.	johan.sodereng@gmail.com
Tomas Jonasson		Ord.	hornsjofores@hotmail.com
Sandra Burman		Ord.	sandra.burman@malarenergi.se
Göran Stahre		Ord.	lars.goran.stahre@vasteras.se
Inga-Lill Boija	x	Ord.	inga-lill@sorbogardarna.se
Stefan Sjödin	x	Ord.	stefan_sjodin@spray.se
Anton Lindblad	x	Ers.	anton@swedishenergy.se
Erik Brate	x	Ers.	erik.brate@gmail.com
Henrik Berndtsson	x	Ers.	henrik@bmagri.se
Gunnar Rosén		Ers.	gurosen@gmail.com
Anders Johansson		Ers.	anders.johansson@sala.se
Linus Fogelberg		Ers.	linus.fogelberg@vafabmiljo.se
John de Jong		Ers.	info@edensgarden.se
Per-Arne Blomberg	x	Ers.	perarne.blomberg@hotmail.com
Monica Yngvesson	x	Ers.	monica.yngvesson@perpersgarden.se

Ordförande öppnar mötet

Ordförande Per Aldén öppnade mötet.

3. Val av mötesfunktionärer

Till justerare valdes Henrik Berndtsson. Protokollet kan godkännas via e-post och skrivas på när vi träffas nästa gång.

2. Föregående protokoll

När det gäller medlemsrekrytering konstaterades vid förra mötet att det bland annat finns nya markägare i Norberg som vattenrådet skulle kunna värva som medlemmar. Ett förslag är att de som representerar kommunerna gör utdrag ur sina respektive fastighetsregister för att identifiera större markägare inom avrinningsområdet, som vi kan skicka medlemsinbjudan till. Susanna kan göra ett utdrag för Västerås kommun och Inga-lill kontaktar med Daniel Lindstein för Norbergs kommun angående detta.

Vattenrådets yttrande till Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt har skickats in.

Föregående mötesprotokoll godkändes och lades till handlingarna.

4. Ekonomi

Dagens saldo är 431 836 kr. Inga-lill har skickat ut fakturor till 44 medlemmar och det är 38 medlemmar som har betalat medlemsavgiften för 2019. Ytterligare tre medlemmar är på gång att betala in avgiften. Vattenrådet har fått 400 000 kr i bidrag, se nedan.

Inga-lill erbjuder sig att utföra bokföringen för vattenrådet för det nya projektet som vi har fått pengar för.

Susanna kollar upp vad som gäller deklaration och skatter nu när vattenrådet har större belopp på kontot.

5. Bidrag från Vattenmyndigheten till åtgärder mot övergödning

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt har utlyst bidragsmedel för lokalt och regionalt åtgärdsarbetet med avseende på främst övergödning. Bidraget får användas för aktiviteter, projekt och åtgärder som genomförs under 2019 och 2020. Slutredovisning ska ske senast 1 december 2020. Svartåns vattenråd ansökte och erhöll 400 000 kr i bidrag 2019.

Följande aktiviteter ingår i projektet:

- Studiebesök (bussresa) till sjön Öljaran i Katrineholm för att få information om metoden de använt för sjörestaurering och därigenom få inspiration till restaurering av sjöar och vattendrag i Svartåns avrinningsområde. Genomförs VT 2020 (plats för ca 50 deltagare).
- Genom att studera åsträckor/bäckar/diken noggrannare tillsammans med berörda markägare, kan lägen för åtgärder mot fosforläckage från framför allt jordbruksmark eller vattendragets kanter identifieras. Det kan bland annat handla om fosfordammar eller mindre våtmarker, strukturkalkning, skydds-zoner, översyn av åkrars dränering, gödselhantering, val av gröda och odlingssätt eller utplacering av erosionsskydd. Vissa åtgärder kan också genomföras inom projektet.
- Biotopvårdande åtgärder i vattendrag och sjöar, t ex åtgärder för att öka genomströmning och syresättning i vattendragen genom utläggning av sten-/bottenmaterial. Detta bidrar till bättre förutsättningar för fisk och kräftor både genom syresättningen men ger också en förbättrad livsmiljö.

Västerås stad och Mälarens vattenvårdsförbund har också gemensamt gjort en LOVA-ansökan om bidrag för att anställa en person som åtgärdssamordnare i Svartåns avrinningsområde under två år från juli 2020- juni 2022. Besked om bidrag kommer troligen i februari-mars i år. Den tänkta åtgärdssamordnaren kommer om bidrag beviljas att vara placerad hos Mälarens vattenvårdsförbund på Länsstyrelsen. Tjänsten som är på 70 % kan eventuellt kombineras med andra tjänster hos förbundet. Så fort bidragsbeslutet är taget kan Mälarens vattenvårdsförbund gå vidare med en eventuell anställning.

Vattenrådet föreslås avvakta med att använda huvuddelen av bidraget från Vattenmyndigheten tills bidragsbeslutet är taget och vi vet om en åtgärdssamordnare kommer att anställas eller inte. Styrelsen kommer att utgöra styrgrupp för projektet och för hur bidraget ska användas och åtgärdssamordnaren kan adjungeras till styrelsen för att hjälpa till i arbetet. För att redan nu

konkretisera möjliga åtgärder tas en förslagslista fram som kan fyllas på av styrelsen och övriga medlemmar, till exempel vid mötet nästa vecka om Förstudie Svartån. Inom förstudien har ett antal åtgärdsinriktningar framkommit, som kan lyftas in i förslaget.

När det gäller studiebesöket som planeras till Katrineholm kan planeringen påbörjas redan nu. Förslag till datum för studiebesöket föreslogs bli 21, 22, 23 april. Susanna (sammankallande), Inga-lill, Anton och Monica återkommer med ett förslag till program för dagen till styrelsen.

Henrik har kontakt med Cecilia Jareholm på Ösby lantbruksgymnasium som anlagt en fosfordamm. Även Västerås stad och runt Gussjön har anlagt fosfordammar. Vi hjälps åt att samla erfarenheter och möjliga/duktiga utförare i den förslagsfil som tas fram enligt ovan.

Styrelsen beslutade att avvakta besked om bidrag för åtgärdssamordnaren innan några åtgärder påbörjas. En lista med förslag på möjliga åtgärder upprättas av Susanna och skickas ut till styrelsen för synpunkter och tas upp på mötet om Förstudie Svartån nästa vecka. I listan fylls också i vilka möjliga/duktiga utförare av åtgärder som vi känner till. En mindre grupp påbörjar så snart som möjligt planeringen av studieresan i slutet av april, Susanna är sammankallande i gruppen.

6. Ny hemsida

En ny hemsida har lagts upp på samma adress som tidigare www.svartansvattenrad.se, nu ligger sidan hos Loopia. Där ligger nu protokoll, presentation av vattenrådet med mera men sidan behöver utvecklas med till exempel ett kalendarium. Meddela Susanna om något inte fungerar eller ser konstigt ut.

7. Förstudie Svartån

Arbetet med projektet löper på. Inmätningar gjordes i november och modellen har kalibrerats och förfinats efter det. Eftersom det blev väldigt höga flöden i december gjordes en helikopterflygning över avrinningsområdet för att dokumentera hur översvämningssläget såg ut. Anton Lindblad ställde upp som fotograf.

21 januari kommer ett informationsmöte för medlemmar med flera att anordnas i Skultuna. Då kommer resultaten av projektet så här långt att presenteras. Ett 15-tal personer är i dagsläget anmälda, sista anmälningdag är 17 januari. Ytterligare information om Förstudie Svartån kommer att ges vid årsstämman i mars.

8. Årsstämma 2020

Styrelsen gick igenom de dokument som förberetts inför årsstämman (verksamhetsberättelse och verksamhetsplan samt föredragningslista). Susanna har gått igenom vattenrådets vision och de önskade aktiviteter som medlemmarna tagit upp tidigare för att se till att de ligger i linje med vår föreslagna verksamhetsplan vilket de bedöms göra. Filen med önskade aktiviteter bifogas till detta protokoll. Datum, tid och plats för årsstämman föreslogs bli 24 mars i Harakers bygdegård. Kaffe kommer att serveras från kl. 18 och mötet inleds kl. 18.45. Förstudie Svartån kommer att presenteras (ca en timme). Var och en funderar över vem som kan komma och hälsa välkommen. En diskussion

om konkreta möjliga åtgärder kan också ingå i programmet och den lista som styrelsen påbörjar inom kort kan då fyllas på.

Anton med hjälp av Henrik ordnar bokning av lokal och beställer kaffe/te med mera.

Inbjudan skickas ut via e-post av Susanna och till den bifogas förslag till verksamhetsplan, verksamhetsberättelse, föredragningslista och program, som revideras enligt ovan.

Susanna tar också kontakt med revisorerna och meddelar valberedningen när och var årsstämman är.

8. Laget runt (i mån av tid)

Inga-lill berättade att Vafab:s pris Guldäpplet har delats ut till skolklassen som gjort åtgärder vid Viggsjön, de har lagt ut kornhalm och öar som renar vattnet. Projektet kopieras nu av andra lärare som kan göra liknande pedagogiska insatser.

Monica har fått positivt besked om LOVA-bidrag för sista fosfordammen vid Gussjön.

Stefan berättade att Sala kommun har planer på att ta vatten från Hörendesjön och infiltrera i åsen.

9. Övriga frågor

Susanna berättade att Mälarenergi Vattenkraft och Västerås stad skulle vilja hitta någon person som kan hjälpa till med skötsel av fiskkameran i Västerås och Västerkvarn i Kolbäcksån. Det gäller rensning av galler, tvättning av lins med mera på plats. Personen behöver utbildning om dammsäkerhet mm, vilket man får innan arbetet kan påbörjas. Arvode kommer att utgå för arbetet. Det blir troligen följande frekvens för skötseln: 1 gång/vecka perioden maj – oktober och 1 gång/varannan vecka perioden november – april. Om någon är intresserad av att hjälpa till med detta, hör av er till Susanna (tel. 021-39 11 23, e-post susanna.hansen@vasteras.se).

10. Nästa möte

Nästa styrelsemöte blir det konstituerande i samband med årsstämman 24 mars 2020. Om behovet uppstår innan dess på grund av eventuellt inkommen motion, kallar vi till ett extra möte.

12. Mötet avslutas

Ordförande Per Aldén avslutade mötet och tackade för visat intresse.

Susanna Hansen

Henrik Berndtsson

Sekreterare

Justerare

Bilaga 1. Aktiviteter som medlemmar önskat att Svartåns vattenråd ska genomföra (visionsarbete 2016).

Kategori	
vattenvårdsåtgärder	Kalkning?
vattenvårdsåtgärder	Kan vi diskutera mer åtgärder, vad kan vi stötta inom/göra för att minska föroreningar i svartån?
vattenvårdsåtgärder	Sponsra fosforfällor?
vattenvårdsåtgärder	Fosforfällor- återföra fosfor
vattenvårdsåtgärder	Muddring
vattenvårdsåtgärder	Arbeta för att få bort enskilda avlopp.
vattenvårdsåtgärder	Tvingande åtgärder måste till för att reducera näringshalter.
vattenvårdsåtgärder	Fria vandringvägar för allt liv i Svartån med syfte att öka den biologiska mångfalden. Västerås stad har börjat arbetet med att skapa faunapassager. De uppströms liggande vattenkraftverken ska naturligtvis också kunna passeras av t.ex. Asp.
vattenvårdsåtgärder	Där möjligheten finns ska strukturer återskapas i vattendragen. Svartån är kraftigt påverkad av dikning, rätning och rensning. Exempel på åtgärder kan vara meanderlopp, tillförsel av död ved och sten i varierad storlek.
vattenvårdsåtgärder	Kan vattenrådet påbörja åtgärder? Kan vi hitta tre (eller en?) enkla och relativt "små" åtgärder per år att börja med? Vi kan lägga in vår egen arbetstid som motfinansiering och söka LOVA- och LONA-medel och kanske få finansiering från kommunerna. Skulle vara kul att testa hur långt vi kan komma. Biotopvård i ett mindre vattendrag, gräva en fosfordamm el likn. I södra Sverige jobbar man aktivt med åtgärder i vattenrådets regi.
vattenvårdsåtgärder	Där mänsklig påverkan lett till att tillståndet försämrats, bör man kompensera för detta genom att göra miljöförbättrande åtgärder på de platser som förstörts eller på andra platser som har god potential. Det handlar om att återskapa vattendragets funktioner som gått förlorade. Det kan vara t.ex. att skapa fria vandringvägar för fisk, lekbottnar, uppväxtområden för fisk, lämpliga miljöer för bottenfauna, fåglar mm.
vattenvårdsåtgärder	Stöd för miljöförbättrande åtgärder t.ex. anläggning av fiskvägar. Vilka olika alternativ finns? Hur söker man? Vem kan söka? Hur är det med frågan om konkurrensneutralitet mellan olika bidragstagare? Informationsbehovet är stort, här kan vi göra en insats.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Jag skulle ju önska att det fanns en samordnad recipientkontroll hela vägen från norberg och ner.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Provtva
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Provtagning både utanför och innanför vallar, på invallningar.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Mer provtagning för bättre kunskap.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Vattenkvalité.: Ni har lärt mig att det är blyhalten som är problemet med det svenska vattnet, så även i Svartån. Den är svagt avkalkande. Vår son har lärt mig efter en oerhörd mängd vattenprover och inlästa rapporter som forskare på Fiskeriverk och SLU att Sverige har världens renaste vatten. Vidare har han talat om att globalt stiger kvicksilvret från atmosfären i huvudsak från framtagande av guld i Argentina. M.a.o. helt utanför vår kontroll.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Fosfor/ Kväve. 3 pikar: Olsbenning: Inget befolkningscentra så jag förmodar att det kommer av hästar. Hörnsjöfors och nedåt: Av samma orsak förmodligen kor. Västerås: Megapik, Har ni lärt mig kommer från bilar/ gator. När vi nu vill ha hästar, titta på kor som trampar å-ångarna och betar och köra bil i Västerås är det väl inget som vi kan göra åt.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Handlingsplan Bäver. Från att ha varit helt borta är bävern glädjande nog tillbaka men den håller nu på att ta över både tillrinnande vattendrag och själva ån med många icke önskvärda konsekvenser. Hur många finns idag? Vad är "lagom" nivå framöver? Hur kommer vi dit?
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Förbättra kunskapen när det gäller Svartån. Genomföra studier av vattenkvalitet genom provtagningar, uppmuntra till examensarbeten och liknande. Samordna provtagningen bättre, eventuellt ta mer prover.
provtagning/kunskapsuppbyggnad	Provtagning vart tredje år?
Samverkan, information	Komma med förslag om enkla åtgärder i skogs- och jordbruket som positivt påverkar vattenkvaliteten.
Samverkan, information	Även föreslå vad gemene man kan göra för att påverka Svartån i positiv riktning.
Samverkan, information	Samverkan med andra för att skapa uppmärksamhet av ån, få andra att öppna ögonen för hur situationen behöver förändras. Mer kampanjer/informationsträffar.
Samverkan, information	Engagera markägare för minskat näringsläckage, tipsa om bidrag för t.ex. strukturkalkning. Öka kantzoner utmed Svartån för upptag av näringsämnen samt skuggning från träd m.m. Dammar och våtmarker i jordbrukslandskapet kan anläggas för att fånga näringsämnen, jämna ut flöden och minska grumling.
Samverkan, information	Genom att sprida information och kunskap samt inspirera till åtgärder som förbättrar vattenmiljön, som gör den mer attraktiv för folk som lever, verkar vid eller besöker Svartån. Anordna temakvällar om olika ämnen, genomföra fältvandringar där man tittar på fiskvägar, fosfordammar, fågeltorn, bäverleder eller liknande. Ta del av och sprida resultaten från pågående provtagning. Genomföra kampanjer och reklam dagar ("besök fantastiska Svartån!")
underlätta rekreation	Näckrosbekämpning i och runt Fläcksjön. Vi har i fiskvårdsföreningen under åren bekämpat näckrosornas utbredning i Fläcksjön. Den gamla vassbåten som används för ändamålet inköptes av föreningen på 70-talet börjar ha gjort sitt och föreningen funderar på om det finns andra långs svartån som har samma problem och om det finns möjligheter att samordna arbetet isf.
underlätta rekreation	Ta bort vass för en bättre vattenspegel
underlätta rekreation	Naturvårdet: Som ju är unikt med läget från Bergslag till slättland där Hörendesjön spetsar biologiskt som slättlandsjö i öster och bergslagssjö i väster. När nu svenskt jordbruk ligger på grillen har jag under ett antal år sett en möjlighet att det kan bildas ett "kulturresevat" av svartådalen. Av samma anledning som för fisket har vi en konkurrensfördel p.g.a. läget mot Mälardalen/ Stockholm/ Europa.
underlätta rekreation	Vattenflödet: Som transportled ligger väl inte i tiden. Vattenkraft ger väl vad det går med styrande vattendomar, Möjligen att försöka kompromissa när det gäller vandringstrappor vid dammarna för att minska negativ påverkan på effektuttaget. Fisket går säkert att utveckla m.a.p. läget vi besitter mot befolkningscentrum och Europa.
underlätta rekreation	Fria och framkomliga vattenvägar i området mellan Västerfärnebo till Svanå. Att se till att området är tillgängligt med båt/kanot för fiske och naturupplevelser. Fläcksjöproppen, bäverfördämningar och näckrosor utgör de största problemen.
vattenreglering	Den s.k. "proppen" borde vi ha en plan för att hantera.
vattenreglering	Stabila vattennivåer i svartån. Att undersöka om det finns möjlighet att förfina regleringen av vattennivån. Vissa år har oroväckande höga/låga nivåer iakttagits. Höga nivåer under vår/höst av förklarliga skäl men även alltför låga nivåer under högsommaren men också vissa vintrar.
vattenreglering	Muddring